

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні групи забезпечення
спеціальності 207 «Водні біоресурси
та аквакультура»

від «_____» _____ 20__ року

протокол № _____

Голова групи: _____ Шекк П.В.

«УЗГОДЖЕНО»

Декан природоохоронного факультету

_____ Чугай А.В.

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни

«Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

(шифр та назва спеціальності)

освітня програма «Охорона, відтворення та раціональне використання
гідробіоресурсів»

(назва освітньої програми)

магістр

(рівень вищої освіти)

заочна

(форма навчання)

1-й

(рік навчання)

2/60

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

залік

(форма контролю)

українознавства та соціальних наук ОДЕКУ

(кафедра)

Одеса, 2021 р.

Автор: Глушкова Н.М., ст. викладач кафедри українознавства та соціальних наук ОДЕКУ.

(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри українознавства та соціальних наук від «27» серпня 2021 року, протокол № 1.

Викладачі: Лекційний модуль - Глушкова Н.М, ст.. викладач

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

практичний модуль – Глушкова Н.М., ст.. викладач

(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Рецензент: Бубнов І.В., к. іст. н., доцент, зав. кафедри українознавства та соціальних наук ОДЕКУ

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою дисципліни є забезпечення студентів теоретико-політичними знаннями, що відповідають вимогам сучасного моменту, максимальне ознайомлення їх із світовим досвідом розв'язання актуальних проблем поточного суспільно-політичного життя в Україні, формування навичок політичної культури і вміння застосовувати політичні знання в своїй професійній і громадській діяльності
Компетентність	К 02 Управління поведінкою і трудовою діяльністю особистості в рибницьких колективах
Результат навчання	Р 0201 - визначати мотиви поведінки і трудової діяльності особистості; - організувати виробничі процеси з урахуванням індивідуальних особливостей особистості; - проявляти лідерські якості та професійну компетентність в управлінні рибницькими колективами; - організувати ділове спілкування, попереджувати і врегульовувати виробничі конфлікти в колективах рибницьких підприємств; - керувати кадровою політикою, розвивати імідж і професійну етику фахівців і виробничих рибницьких колективів.
Базові знання	1. Психологічна структура особистості фахівця та особливості її індивідуальних проявів в системі трудових відносин у професійній сфері «людина-природа» та «людина-людина». 2. Основи міжособистісного спілкування і трудової діяльності у рибогосподарському колективі, шляхи оптимізації соціально-психологічного клімату в колективі. 3. Засоби запобігання конфліктів та екстремальних виробничих ситуацій. 4. Психологічні засади управління рибогосподарськими колективами, зокрема: мотиви і мотивація в системі трудових відносин, особливості взаємовідносин особистості і трудового колективу.
Базові вміння	1. Визначати мотиви та мотивацію поведінки і трудової діяльності особистості. 2. Організувати виробничі процеси з урахуванням індивідуальних психологічних особливостей особистості членів колективу. 3. Проявляти лідерські якості та професійну компетентність в управлінні рибогосподарськими колективами. 4. Організувати ділове спілкування, попереджувати і вирішувати виробничі конфлікти в рибогосподарських колективах; 5. Здійснювати ефективне керівництво трудовими відносинами та нововведеннями в рибогосподарському колективі, формувати його позитивний імідж на засадах професійної етики.
Базові навички	Здатність використання загальних закономірностей психологічних знань в професійній і громадській діяльності:

	Настановна лекція	2	
Разом:		2	20

Консультації:

Викладач: Глушкова Наталія Михайлівна

Протягом навчального року: naneta.od26@gmail.com

Травень: за розкладом консультаційної сесії.

2.2. Практичний модуль

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	Поняття трудових відносин, види трудових відносин. Особливості професійної діяльності в сфері «людина – природа». Психологічні засади управління трудовими відносинами у рибогосподарських колективах. Тема практичного модуля: Предмет та завдання курсу «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах». 1. Професійна діяльність як основа трудових відносин. 2. Види трудових відносин у рибогосподарському колективі.		2
	Тема практичного модуля: Особистість в структурі трудових відносин у рибогосподарському колективі. 1. Психологічна структура особистості та індивідуальності. 2. Вікові та статеві особливості особистості. 3. Психологічні характеристики темпераменту та його вплив на індивідуальний стиль трудової діяльності і спілкуванні». 4. Вимоги до організації трудової діяльності на засадах психологічної сумісності.		3
	Тема практичного модуля: Роль характеру і здібностей в системі трудових відносин. 1. Характер людини, його структура і властивості. 2. Акцентуації характеру, їх вплив на взаємовідносини у трудовому колективі. 3. Розвиток здібностей в процесі професійної діяльності.		3

	Тема практичного модуля: Мотиви і мотивація в системі трудових відносин. 1. Потреби як мотивація і стимул трудової активності. 2. Аналіз і характеристика мотивів трудової діяльності. 3. Стимулювання і мотивація праці в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі.		2
	Тема практичного модуля: Соціально-психологічний мікроклімат та методи запобігання і вирішення конфліктів у трудовому колективі. 1. Основні характеристики сприятливого соціально-психологічного мікроклімату, його вплив на ефективність трудових відносин у рибогосподарському колективі. 2. Зміст і види конфліктних ситуацій та конфліктів у трудових відносинах. 3. Методи запобігання та шляхи вирішення конфліктів у трудовому колективі. Тема практичного модуля: Психологічні аспекти керівництва і лідерства. 1. Стили керівництва. Психологічні аспекти «успішного» керівництва трудовими відносинами. 2. Гендерні особливості управлінської діяльності. 3. Роль лідера в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі. Тема практичного модуля: Професійний стрес та засоби його попередження. 1. Різновиди професійного стресу, причини його виникнення, шляхи попередження. 2. Психологічні засоби саморегуляції поведінки в стресовому стані. 3. Психологічні особливості і тактики поведінки людини в екстремальних виробничих ситуаціях.		2 3 3

	Тема практичного модуля: Імідж як елемент трудових відносин. 1. Структура іміджу організації. 2. Ділове спілкування в структурі іміджу. 3. Механізми формування позитивного іміджу рибогосподарського виробництва.		2
Разом:			20

Консультації:

Викладач: Глушкова Наталія Михайлівна

Протягом навчального року: naneta.od26@gmail.com

Травень: за розкладом консультаційної сесії.

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення (тиждень)
ЗМ-ЛІ	Вивчення тем лекційного модуля Назва контрольного заходу (обов'язковий): - <i>Поточний тестовий контроль ТР (виконання тестових завдань до кожної теми)</i>	20	Грудень – березень
ЗМ-ПІ	Вивчення тем практичного модуля Назва контрольного заходу (обов'язковий): - <i>Підготовка до модульної (тестової) контрольної роботи МКР</i> - <i>Виконання МКР</i>	20	Квітень – травень
	Назва контрольного заходу : - <i>Підготовка до залікової контрольної роботи (ЗКР)</i> - <i>Виконання ЗКР</i>	10	Травень Заліково-екзаменаційна сесія
	Р а з о м :	50	

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1.

Методи письмового контролю:

- поточний тестовий контроль кожної опрацьованої теми (ТР).

Оцінювання письмового контролю:

- один письмовий тестовий контроль (ТР) складається з 5 тестових запитань закритого типу до кожної теми (4.1), де одна правильна відповідь на запитання оцінюється в 2 бали, **загалом: 10 балів * 8 ТР = 80 балів.**

2. Методика проведення та оцінювання контрольних заходів для ЗМ-П1.

Методи письмового контролю:

- модульний тестовий контроль (МКР).

Оцінювання письмового контролю:

- модульний тестовий контроль (МКР) складається з 20 запитань закритого типу (4.2), де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, **загалом – 20 балів.**

Максимальна кількість балів за ЗМ-Л1 + ЗМ-П1 складає **100 балів.**

3. Методика проведення та оцінювання підсумкового заходу з дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах».

Формою підсумкового контролюючого заходу з навчальної дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» є залік.

Залікова робота з дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» складається з 20 варіантів тестових завдань закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з чотирьох запропонованих варіантів (4.3). Тестові питання кожного варіанту складаються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 тестових завдань. Правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у **5 балів**. Перехід від кількісної оцінки до якісної оцінки здійснюється за 2-х бальною системою відповідно до наступної шкали - **за правильну відповідь: на 12-20 тестів (60-100%) – «зараховано»; на менш ніж 10 тестів (<50%) – «не зараховано».**

Питання про допуск до заліку розглядається тільки за умови, якщо студент виконав всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою і набрав за модульною системою суму балів **не менше 40 балів з теоретичної частини (ЗМ-Л1) та не менше 10 балів з практичної частини (ЗМ-П1).** В іншому випадку студент вважається таким, що не виконав навчального плану дисципліни і не допускається до заліку.

Інтегральна оцінка (В) по дисципліні «Психологія трудових відносин» розраховується за такою формулою:

$$B = 0,75 \times OЗ + 0,25 \times OЗКР \text{ де}$$

OЗ – кількісна оцінка (у відсотках) за змістовними модулями (за умови **OЗ > 60%**);

OЗКР – кількісна оцінка (у відсотках) залікової контрольної роботи (за умови **OЗКР > 50%**);

Визначення В здійснюється тільки при таких умовах:

В > 60% - зараховано;

В < 60% - не зараховано.

Шкала відповідності оцінок за національною системою та системою ЄКТАС

За шкалою ECTS	За національною системою		Бал успішності
		Для заліку	
A		зараховано	90–100
B		зараховано	82–89,9
C		зараховано	74–81,9
D		зараховано	64–73,9
E		зараховано	60–63,9
FX		не зараховано	35–59,9
F		не зараховано	1–34,9

3. РЕКОМЕНДАЦІ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

У відповідності до ЕНК дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» <http://dpt19s.odeku.edu.ua/course/view.php?id=6> результати виконання завдань з самостійної роботи студенти повинні надсилати у особистому профілі курсу «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» протягом року у вказані терміни (табл. 2.3).

Перевірка ступеня засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється через виконання тестових завдань (ТР), тематика яких охоплює відповідні теоретичні питання.

Контроль виконання практичного матеріалу здійснюється через виконання тестових завдань модульної контрольної роботи (МКР).

3.1 Модуль ЗМ-Л1 Предмет та завдання курсу. Особистість в структурі трудових відносин у рибогосподарському колективі. Психологічні засади управління трудовими відносинами у рибогосподарських колективах.

3.1.1. Повчання.

Під час вивчення теми № 1. «Загальне поняття про дисципліну. Поняття трудових відносин» слід звернути увагу на систему явищ, які вона вивчає, розглянути сутність та структуру професійної діяльності людини, охарактеризувати особливості професійної діяльності в сфері «людина-природа», визначити поняття трудових відносин, основні види трудових відносин у рибогосподарському колективі, проаналізувати мету та мотиви професійної діяльності людини. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: професійна діяльність, трудові відносини, індивідуальна трудова діяльність, спільна трудова діяльність, мета та мотиви діяльності, інтеріоризація, екстеріоризація, відносини централізму, відносини самостійності, відносини субординації, відносини відповідальності, вертикальні – горизонтальні відносини.

Під час вивчення теми № 2. «Особистість в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі» слід звернути увагу на поняття особистості та індивідуальності, визначити місце особистості в системі трудових відносин, проаналізувати психологічну структуру особистості та індивідуальності, охарактеризувати вікові та статеві особливості особистості, життєві психологічні кризи. Особливу увагу звернути на психологічні вимоги до особистості, орієнтованої на трудову діяльність у сфері «людина-природа». Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: індивід, людина, особистість, індивідуальність, структура індивідуальності, вік, стать, періоди та кризи людського життя, стилі мислення: систематичний, ідеалістичний, прагматичний, аналітичний, реалістичний.

Під час вивчення теми № 3 «Роль характеру і здібностей в системі трудових відносин» слід визначити структуру характеру людини, його властивості та акцентуації, їх вплив на взаємовідносини у трудовому колективі. Необхідно також охарактеризувати поняття про здібності, їх структуру та рівні розвитку. Особливу увагу звернути на роль організаторських здібностей в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: структура характеру, властивості і риси характеру, акцентуації характеру, задатки, здібності, рівні розвитку здібностей, організаторські здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Під час вивчення теми № 4 «Мотиви і мотивація в системі трудових відносин» слід звернути увагу на роль мотивації в підвищенні ефективності праці, визначити і класифікувати потреби, які стимулюють трудову активність працівників, проаналізувати методи стимулювання і мотивації праці в системі трудових відносин. Необхідно також звернути увагу на класифікацію мотивів праці і роль керівника у використанні стимулювання і мотивації праці для підвищення ефективності трудової діяльності рибогосподарського колективу. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: потреби, мотив, мотивація, стимул, мотив трудової діяльності, самоповага, самоствердження, ефективність праці.

Під час вивчення теми № 5 «Соціально-психологічний мікроклімат та методи запобігання і вирішення конфліктів у трудовому колективі» слід визначити сутність поняття соціально-психологічного мікроклімату у трудовому колективі, охарактеризувати його вплив на продуктивність трудових відносин у рибогосподарському колективі. Особливу увагу звернути на роль керівника у формуванні позитивного соціально-психологічного мікроклімату, а також чинники, які впливають на формування психологічного клімату виробничих груп (трудова колективів). Необхідно також визначити зміст і види конфліктних ситуацій, засоби прогнозування та методи їх вирішення. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: соціально-психологічний клімат колективу, психологічна сумісність, конфлікт, конфліктна ситуація, причини конфлікту, об'єкт конфлікту, інцидент, опонент, моделі вирішення конфліктних ситуацій.

Під час вивчення теми № 6 «Психологічні аспекти керівництва і лідерства» слід визначити основні поняття і категорії соціально-психологічної теорії управління, сутність понять «керівництво» і «лідерство», зробити їх порівняльний аналіз. Особливу увагу звернути на роль лідера в системі трудових відносин, стилі керівництва, гендерні особливості управлінської діяльності, теорії лідерства, охарактеризувати психологічні особливості лідерства і керівництва. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: управління, менеджмент, керівництво, лідерство, теорії лідерства, неформальний лідер, стилі керівництва, авторитарний стиль, демократичний стиль, ліберальний стиль, гендерні особливості в управлінні.

Під час вивчення теми № 7 «Професійний стрес та засоби його попередження» слід визначити поняття стресу, його різновидів та причин виникнення, охарактеризувати професійний стрес, проаналізувати екстремальні виробничі ситуації та динаміку перебігу стресу в таких ситуаціях, сформулювати психологічні засоби саморегуляції поведінки в стресовому стані та шляхи попередження стресу. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: стрес, професійний стрес, стресори, еустрес, дистрес, екстремальні виробничі ситуації.

Під час вивчення теми № 8 «Імідж як елемент трудових відносин. Ділове спілкування в структурі іміджу» слід визначити психологічну сутність «іміджу» та понять іміджології, проаналізувати структуру іміджу організації, рибогосподарського виробництва, звернути увагу на практичні засоби і методи формування іміджу, техніку спілкування в структурі іміджу. Необхідно також охарактеризувати механізми формування іміджу, звернути увагу на роль керівника у створенні позитивного іміджу організації та формуванні власного особистого іміджу. Серед основних понять і категорій теми мають бути засвоєні такі: імідж, іміджологія, іміджмейкер, інсайт, інтеракція, рефлексія, самооцінка, емпатія, «Public relations», особистий імідж, імідж організації, тактика спілкування.

3.1.2. Питання для самоперевірки до лекційного модуля

1. Соціально-психологічна характеристика виробничого колективу. ([1] С.109-145, [5])
2. Мотиви поведінки і трудової діяльності ([1] С.92-108)
3. Темперамент та його вплив на формування індивідуального стилю діяльності (навчально-пізнавальної, трудової). ([2] С.16-20, [3] С. 132-139)
4. Трудова діяльність як засіб розвитку здібностей особистості. ([1] С.79-90, [3] С.139-145)
5. Особистість у виробничому колективі. ([1] С. 23-38;109-130, [2] С.25-40)
6. Соціальні ролі особистості у трудових відносинах. ([1] С.25-60; 323-340)
7. Соціально-психологічний статус особистості у трудовому колективі. ([2] С.12-30; [4] С.51-65)
8. Міжособистісні стосунки у трудовому колективі. ([1] С.109-140, [2] С.18-25)
9. Методи формування ініціативного відношення до трудової діяльності. ([1] С.90-140, [2] С.92-108)
10. Соціометричне дослідження міжособистісних відносин у трудовому колективі (на прикладі рибогосподарського підприємства, де студенти проходили практику). ([19] С.60-110)
11. Психолого-педагогічні засади стимулювання трудової діяльності. ([1] С.92-130, [2] С.32-38)
12. Професійне спілкування керівника з підлеглими. ([1] С.182-210, [7])
13. Методи формування позитивного морально-психологічного клімату трудового колективу. ([1] С.127-145, [2] С.40-44)
14. Психологічний аналіз конфлікту у трудовому колективі. ([1] С.146-165, [9])
15. Психолого-педагогічні методи попередження і вирішення виробничих конфліктів. ([2] С.4-50, [9])
16. Комунікативна культура сучасного менеджера. ([1] С.182-210, [6])
17. Психологічний аналіз діяльності керівника рибогосподарського колективу. ([1] С.182-200; 342-360)
18. Аналіз сучасних концепцій управління трудовим колективом. ([1] С.200-210, [7]; [11])
21. Мотиви і мотивація в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі. ([2] С.32-38, [11], [12])
22. Колективні методи управління трудовими відносинами. ([1] С.200-230, [11])
23. Прийняття рішення як прояв індивідуального стилю діяльності керівника. ([2] С.51-60, [11])
19. Механізми створення іміджу підприємства. ([1] С.247-275, [15])
20. Психологічні засади створення іміджу особистості керівника. ([2] С.69-76, [15])
21. Психологія ділового спілкування (на прикладі переговорів в рибогосподарському підприємстві). ([3] С.62-70, [13])
22. Майстерність керівника як організатора рибогосподарського колективу. ([1] С.200-230, [10])
23. Діловий етикет. ([1] С.247-275, [16]; [17])
24. Методи запобігання професійному стресу. ([1] С.234-245, [11])
25. Особливості поведінки персоналу в екстремальних виробничих ситуаціях. ([2] С.66-70, [12])
26. Гендерні проблеми управління трудовим колективом. ([2] С.55-60, [18] С.109-132)
27. Урахування індивідуальних властивостей особистості в системі трудових відносин. ([1] С.35-90, [2] С.12-18)
28. Особливості чоловічого і жіночого лідерства. ([1] С.199-210, [18] С.109-132)
29. Методи і шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату у трудовому колективі. ([2] С.39-50, [12])
30. Соціально-психологічна сумісність людей у трудовому колективі. ([1] С.146-180, [5])

3.2 Модуль ЗМ-П1 Поняття трудових відносин, види трудових відносин. Особливості професійної діяльності в сфері «людина – природа».

3.2.1 Повчання

Основне завдання модуля: навчити слухачів магістратури використанню загальних закономірностей психологічних знань в професійній діяльності, в повсякденному житті; прищепити уміння та навички практичного використання одержаних знань в професійній діяльності; розуміти психологічну структуру особистості фахівця та особливості її індивідуальних проявів в системі трудових відносин у професійній сфері «людина-природа» та «людина-людина».

Під час підготовки до практичного модуля за темою **«Предмет та завдання курсу «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах»** увага студентів має бути зосереджена на визначенні предмету та змісту дисципліни, на розумінні професійної діяльності як основи трудових відносин та видах трудових відносин у рибогосподарському колективі. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: професійна діяльність, трудові відносини, індивідуальна трудова діяльність, спільна трудова діяльність, мета та мотиви діяльності, інтеріоризація, екстеріоризація, відносини централізму, відносини самостійності, відносини субординації, відносини відповідальності, вертикальні – горизонтальні відносини.

Під час підготовки до практичного модуля за темою **«Особистість в структурі трудових відносин у рибогосподарському колективі»** увага студентів має бути зосереджена на з'ясуванні психологічної структури особистості та індивідуальності, вікових та статевих особливостях особистості. Важливо звернути увагу на психологічні характеристики темпераменту та його вплив на індивідуальний стиль трудової діяльності і спілкування, а також організацію трудової діяльності на засадах психологічної сумісності. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: індивід, людина, особистість, індивідуальність, структура індивідуальності, вік, стать, періоди та кризи людського життя, стилі мислення: систематичний, ідеалістичний, прагматичний, аналітичний, реалістичний.

Під час підготовки до практичного модуля за темою **«Роль характеру і здібностей в системі трудових відносин»** увага студентів має бути зосереджена на розумінні структури характеру людини, його властивостей і впливу на взаємовідносини у трудовому колективі, а також розвиток здібностей в процесі професійної діяльності. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: структура характеру, властивості і риси характеру, акцентуації характеру, задатки, здібності, рівні розвитку здібностей, організаторські здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Під час підготовки до практичного модуля за темою **«Мотиви і мотивація в системі трудових відносин»** увага студентів має бути зосереджена на розумінні понять потреб і мотивів трудової активності, методів і засобів стимулювання і мотивація праці в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: потреби, мотив, мотивація, стимул, мотив трудової діяльності, самоповага, самоствердження, ефективність праці.

Під час підготовки до практичного модуля за темою **«Соціально-психологічний мікроклімат та методи запобігання і вирішення конфліктів у трудовому колективі»** увага студентів має бути зосереджена на розумінні основних характеристик сприятливого соціально-психологічного мікроклімату, його впливу на ефективність трудових відносин у рибогосподарському колективі, засвоєнні методів запобігання та шляхів вирішення конфліктів у трудовому колективі. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: соціально-психологічний клімат колективу, психологічна сумісність, конфлікт, конфліктна

ситуація, причини конфлікту, об'єкт конфлікту, інцидент, опонент, моделі вирішення конфліктних ситуацій.

Під час підготовки до практичного модуля за темою «**Психологічні аспекти керівництва і лідерства**» увага студентів має бути зосереджена на розумінні та диференціації стилів керівництва, психологічних аспектах «успішного» керівництва трудовими відносинами, гендерних особливостях управлінської діяльності, ролі лідера в системі трудових відносин у рибогосподарському колективі. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: управління, менеджмент, керівництво, лідерство, теорії лідерства, неформальний лідер, стилі керівництва, авторитарний стиль, демократичний стиль, ліберальний стиль, гендерні особливості в управлінні.

Під час підготовки до практичного модуля за темою «**Професійний стрес та засоби його попередження**» увага студентів має бути зосереджена на розумінні психофізіологічних засад професійного стресу, його різновидів, причин виникнення та шляхів попередження. Необхідно також звернути увагу на психологічні засоби саморегуляції поведінки в стресовому стані, тактики поведінки людини в екстремальних виробничих ситуаціях. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: стрес, професійний стрес, стресори, еустрес, дистрес, екстремальні виробничі ситуації.

Під час підготовки до практичного модуля за темою «**Імідж як елемент трудових відносин**» увага студентів має бути зосереджена на розумінні структури іміджу організації, діловому спілкуванні в структурі іміджу, механізмах формування позитивного іміджу рибогосподарського виробництва на засадах професійної етики. Серед основних понять і категорій мають бути засвоєні такі: імідж, іміджологія, іміджмейкер, інсайт, гештальт, інтеракція, рефлексія, самооцінка, емпатія, «Public relations», особистий імідж, імідж організації, тактика спілкування.

3.2.2. Питання для самоперевірки до практичного модуля (1- 20 питання складають базову компоненту)

1. Предмет та завдання дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах»? ([1] С.8-19; [2] С.6-11)
2. Загальне поняття про дисципліну «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах» ([1] С.8-14; [2] С.6-8)
3. Професійна діяльність як основа трудових відносин. ([1] С.10-15; [2] С.8-11)
4. Види трудових відносин у рибогосподарському колективі. ([1] С.15-21; [2] С.9-11)
5. Особистість в структурі трудових відносин у рибогосподарському колективі. ([1] С.23-35; [2] С.12-19).
6. Психологічна структура особистості та індивідуальності. ([1] С.25-26; [2] С.13-16)
7. Вікові та статеві особливості особистості. ([1] С.26-31; [2] С.14-16)
8. Психологічні характеристики темпераменту та його вплив на індивідуальний стиль трудової діяльності і спілкування ([2] С.16-18; [3] С.132-139)
9. Вимоги до організації трудової діяльності у рибогосподарських колективах на засадах психологічної сумісності. ([1] С.31-35; [2] С.18-20)
10. Роль характеру і здібностей в системі трудових відносин. ([1] С.60-69; [2] С.21-23)
11. Характер людини і його структура і властивості ([2] С.22-23; [3] С.146-154)
12. Акцентуації характеру, їх вплив на взаємовідносини у трудовому колективі. ([1] С.63-69; [2] С.23-27)
13. Розвиток здібностей в процесі професійної діяльності. ([1] С.79-89; [2] С.27-31; [3] С.139-146)
14. Мотиви і мотивація в системі трудових відносин. ([1] С.92-105; [2] С.32-38)
15. Потреби як мотивація і стимул трудової активності ([1] С.94-98; [2] С.33-35)
16. Аналіз і характеристика мотивів трудової діяльності. ([1] С.99-105; [2] С.35-38)
17. Соціально-психологічний мікроклімат та методи запобігання і вирішення

- конфліктів у трудовому колективі.([1] С.127-135; [2] С.39-44)
18. Основні характеристики сприятливого соціально-психологічного мікроклімату, його вплив на продуктивність трудових відносин у рибогосподарському колективі. ([1] С.129-134; [2] С.40-41)
 19. Зміст і види конфліктних ситуацій та конфліктів в трудових відносинах. ([1] С.146-153; [2] С.44-47)
 20. Методи запобігання та шляхи вирішення конфліктів у трудовому колективі([1] С.154-162; [2] С.47-49)
 21. Психологічні аспекти керівництва і лідерства ([1] С.200-205; [2] С.51-55; 57-58)
 22. Стили керівництва. ([1] С.182-186; [2] С.51-53)
 23. Психологічні аспекти «успішного» керівництва трудовими відносинами. ([1] С.186-190; [2] С.53-55)
 24. Гендерні особливості управлінської діяльності ([1] С.191-193; [2] С.55-57)
 25. Теорії лідерства. Роль лідера в системі трудових відносин. ([1] С.202-209; [2] С.58-60)
 26. Професійний стрес та засоби його попередження. ([1] С.234-240; [2] С.62-66)
 27. Різновиди професійного стресу ([1] С.235-236; [2] С.62-66)
 28. Психологічні засоби саморегуляції поведінки в стресовому стані.([1] С.237-239; [2] С.64-65)
 29. Шляхи попередження стресу.([1] С.239-241; [2] С.65-66)
 30. Психологічні особливості і тактики поведінки людини в екстремальних виробничих ситуаціях. ([1] С.168-176; [2] С.66-68)
 31. Імідж як елемент трудових відносин. ([1] С.247-250; [2] С.69-71)
 32. Психологічна сутність іміджу та понять іміджелогії. ([1] С.247-252; [2] С.69-70)
 32. Структура іміджу рибогосподарських організацій. ([1] С.249-250; [2] С.70-71)
 33. Ділове спілкування в структурі іміджу. ([1] С.254-258; [2] С.71-75)
 34. Психологічна характеристика сучасного «ефективного» керівника рибогосподарського колективу як елемент позитивного іміджу організації. ([1] С.186-190; [2] С. 53-56; 72-73)

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1. Тестові завдання до поточного тестового контролю (ТР) у ЗМ-Л1.

Тестові завдання до теми «Загальне поняття про дисципліну «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах»

- 1. Визначте правильну відповідь:**
До якого типу професій належить професія рибовода? ([2] С.6-7)
- 2. Доповніть визначення:**
Процеси постійної взаємодії учасників колективної трудової діяльності називаються ([2] С.8)
- 3. Визначте зайве поняття:**
Спільна трудова діяльність характеризується наступними ознаками: ([2] С.9)
- 4. Визначте зайве поняття:**
До системи трудових відносин належать: ([2] С.9-10)
- 5. Визначте зайве поняття:**
До системи прав працівника належать: ([2] С.11)

Тестові завдання до теми «Особистість в структурі трудових відносин у рибогосподарському колективі»

1. Доповніть визначення:

Індивідуально-психологічна характеристика особистості, яка виявляється у силі, напруженості, швидкості та зрівноваженості перебігу психічних процесів – це ([2] С.16)

2. Виберіть правильну відповідь:

Якому типу нервової системи відповідає флегматичний темперамент? ([2] С.16-17)

3. Визначте правильну відповідь:

Хто з вітчизняних вчених встановив залежність темпераменту від типу нервової системи? ([2] С.16)

4. Виберіть правильну відповідь:

Якому типу нервової системи відповідає холеричний темперамент? ([2] С.16-17)

5. Виберіть правильну відповідь:

Якому типу нервової системи відповідає сангвінічний темперамент? ([2] С.16-17)

Тестові завдання до теми «Роль характеру і здібностей в системі трудових відносин»

1. Визначте правильне поняття:

Індивідуально-психологічні особливості людини, які є умовою успішного здійснення певної діяльності – це ([2] С.27)

2. Визначте зайве поняття:

У системі здібностей керівника рибогосподарського колективу провідне місце посідають: ([2] С.29-30)

3. Виберіть правильне поняття:

Природжені передумови до розвитку здібностей – це ([2] С.28)

4. Визначте правильне поняття:

Поєднання високо розвинутих спеціальних здібностей, яке дає людині змогу створити оригінальні, досконалі і суспільно значущі продукти діяльності називається ([2] С.30)

5. Доповніть правильне поняття:

Найвищий рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення в житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва називають ([2] С.31)

Тестові завдання до теми «Мотиви і мотивація в системі трудових відносин»

1. Визначте правильне поняття:

Внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності – це ([2] С.32)

2. Доповніть правильне поняття:

Сукупність причин психологічного характеру, яка пояснює поведінку людини, її активність – це

([2] С.32-33)

3. Визначте правильне поняття:

Дія, яка зумовлює реакцію та динаміку психічних процесів людини називається

([2] С.33)

4. Доповніть правильне поняття:

Вимога, яка виявляє залежність людини від певних умов, необхідних для її життєдіяльності – це

([2] С.33)

5. Визначте зайве поняття:

До мотивів праці належать:

([2] С.34-35)

Тестові завдання до теми «Соціально-психологічний мікроклімат та методи запобігання і вирішення конфліктів у трудовому колективі»

1. Визначте правильне поняття:

Відображення об'єктивних зв'язків і взаємодій між членами трудового колективу – це

([1] С.112)

2. Визначте правильне поняття:

Ситуація прихованого або відкритого протиборства двох або кількох учасників, кожен з яких має свої цілі, мотиви і засоби вирішення проблеми – це

([2] С.44)

3. Доповніть правильне поняття:

Практичні конфліктні дії учасників (сторін) конфліктної ситуації – це

([2] С.44)

4. Визначте правильне поняття:

Предмет, явище, подія, проблема, що спричиняють конфліктну ситуацію і конфлікт – це

([2] С.44)

5. Визначте правильне поняття:

Учасник конфліктної ситуації, який має протилежну точку зору, погляди, переконання, аргументи – це

([2] С.44)

Тестові завдання до теми «Психологічні аспекти керівництва і лідерства»

1. Доповніть правильне поняття:

Сукупність індивідуально-психологічних характеристик керівника, за допомогою яких реалізується типова для нього система методів і прийомів впливу на підлеглих – це

([2] С.51)

2. Визначте зайве поняття:

В управлінні трудовим колективом розрізняють такі стилі:

([2] С.52)

3. Визначте правильне поняття:

Стиль управління, при якому керівник сам визначає групові цілі, сам приймає

рішення, діє на підлеглих головним чином наказами, розпорядженнями, називається ([2] С.52)

4. Визначте зайве поняття:

Успіху в управлінській діяльності сприяють: ([2] С.52)

5. Визначте зайве поняття:

До якостей «успішного» керівника належать: ([2] С.54-55)

Тестові завдання до теми «Професійний стрес та засоби його попередження»

1. Визначте зайве поняття:

До засобів психолого-педагогічного впливу керівника на підлеглих належать: ([1] С.212-213)

2. Визначте правильне поняття:

Позитивний відгук керівника на діяльність працівника з аналізом його дій та вчинків – це ([1] С.213)

3. Виберіть правильне поняття:

Вимога керівника, яка виражається у тактовній, м'якій, довірливій формі – це ([1] С.212)

4. Визначте зайве поняття:

Складовими ефективною діяльності членів трудового колективу є: ([1] С.218-219)

5. Визначте правильне поняття:

Емоційний стан та фізіологічні зміни в організмі, які виникають у напружених обставинах як відповідь на незвичні для людини подразники – це ([2] С.62-63)

Тестові завдання до теми «Імідж як елемент трудових відносин»

1. Визначте правильне поняття:

Враження, яке справляє людина чи організація на інших людей і яке фіксується в людській свідомості у вигляді емоційно забарвлених образів, думок, суджень, стереотипів – це ([2] С.69)

2. Визначте правильну назву:

Галузь соціальної психології, яка досліджує закономірності і механізми формування іміджу – це ([2] С.69)

3. Доповніть необхідне поняття:

Здатність особистості аналізувати власний життєвий досвід, власні психічні стани і психологічні особливості – це ([2] С.70)

4. Визначте правильне поняття:

Здатність особистості до співпереживання, співчуття, розуміння емоцій, почуттів і психічних станів інших людей – це ([2] С.70)

5. Визначте зайве поняття:
До складових структури іміджу рибного господарства належать: ([2] С.70)

4.2 Тестові завдання до модульної контрольної роботи (МКР)

1. Визначте зайве поняття:
До системи трудових відносин належать: ([2] С.9-10)

2. Доповніть визначення:
Процеси постійної взаємодії учасників колективної трудової діяльності називаються ([2] С.8)

3. Визначте зайве поняття:
Спільна трудова діяльність характеризується наступними ознаками: ([2] С.9)

4. Визначте правильну відповідь:
До якого типу професій належить професія рибовода? ([2] С.6-7)

5. Визначте зайве поняття:
До системи прав працівника належать: ([2] С.11)

6. Визначте вірне поняття:
Договірні трудові відносини між рівними, незалежними суб'єктами називаються ([2] С.10)

7. Визначте зайвий варіант:
Трудові відносини характеризуються: ([2] С.8)

8. Визначте зайвий варіант:
Класифікація трудових відносин: ([2] С.9)

9. Доповніть визначення:
Підлеглість одного суб'єкта трудової діяльності іншому визначають ([2] С.9)

10. Визначте зайве поняття:
В процесі трудової діяльності між працівниками встановлюються взаємовідносини: ([2] С.10-11)

11. Доповніть визначення:
Індивідуально-психологічна характеристика особистості, яка виявляється у силі, напруженості, швидкості та зрівноваженості перебігу психічних процесів – це ([2] С.16)

12. Виберіть правильну відповідь:
Якому типу нервової системи відповідає флегматичний темперамент? ([2] С.16-17)

13. Визначте правильну відповідь:
Хто з вітчизняних вчених встановив залежність темпераменту від типу нервової системи? ([2] С.16)

14. Виберіть правильну відповідь:

- Якому типу нервової системи відповідає холеричний темперамент? ([2] С.16-17)
- 15. Виберіть правильну відповідь:**
Якому типу нервової системи відповідає сангвінічний темперамент? ([2] С.16-17)
- 16. Виберіть правильну відповідь:**
Якому типу нервової системи відповідає меланхолічний темперамент? ([2] С.16-17)
- 17. Доповніть твердження:**
Вікова психологія вважає, що професійно дорослою людина стає після ... ([2] С.14)
- 18. Доповніть речення:**
Криза середини життя припадає на ([2] С.14)
- 19. Твердження, що у трудовому колективі жінки, більш ніж чоловіки, схильні до конформізму, намагаються уникати конфліктів ...** ([2] С.15)
- 20. Визначте зайве поняття:**
В системі трудової діяльності особистості виокремлюються основні підсистеми: ([2] С.13)
- 21. Визначте правильне поняття:**
Індивідуально-психологічні особливості людини, які є умовою успішного здійснення певної діяльності – це ... ([2] С.27)
- 22. Визначте зайве поняття:**
У системі здібностей керівника рибогосподарського колективу провідне місце посідають: ([2] С.29-30)
- 23. Виберіть правильне поняття:**
Природжені передумови до розвитку здібностей – це ... ([2] С.28)
- 24. Визначте правильне поняття:**
Поєднання високо розвинутих спеціальних здібностей, яке дає людині змогу створити оригінальні, досконалі і суспільно значущі продукти діяльності називається ([2] С.30)
- 25. Доповніть правильне поняття:**
Найвищий рівень розвитку здібностей, що виявляються у творчій діяльності, результати якої мають історичне значення в житті суспільства, у розвитку науки, літератури, мистецтва називають ([2] С.31)
- 26. Визначте правильне поняття:**
Здатність людини свідомо контролювати свою діяльність і поведінку для досягнення поставленої мети – це ([1] С.39)
- 27. Доповніть речення:**
Сукупність позитивних якостей волі, властивих людині, зумовлює її ([1] С.39-40)
- 28. Доповніть визначення:**
Сукупність індивідуальних рис особистості, які формуються протягом життя і виявляються в її діяльності, спілкуванні та суспільній поведінці – це ([2] С.22)

- 29. Доповніть речення:**
Характер людини є ([2] С.22)
- 30. Визначте тип особистості:**
Який тип особистості характеризується низькою комунікабельністю, замкненістю, схильністю до заглиблення в себе? ([2] С.27)
- 31. Визначте правильне поняття:**
Внутрішня рушійна сила, що спонукає людину до діяльності – це ([2] С.32)
- 32. Доповніть правильне поняття:**
Сукупність причин психологічного характеру, яка пояснює поведінку людини, її активність – це ([2] С.32-33)
- 33. Визначте правильне поняття:**
Дія, яка зумовлює реакцію та динаміку психічних процесів людини називається ([2] С.33)
- 34. Доповніть правильне поняття:**
Вимога, яка виявляє залежність людини від певних умов, необхідних для її життєдіяльності – це ([2] С.33)
- 35. Визначте зайве поняття:**
До мотивів праці належать: ([2] С.34-35)
- 37. Визначте правильну відповідь:**
Який мотив трудової діяльності не сприяє підвищенню ефективності праці? ([2] С.34-35)
- 38. Визначте правильне ім'я вченого:**
Кому належить концепція мотивації праці «корпоративним духом»? ([2] С.37-38)
- 39. Твердження, що найважливішим стимулом трудової діяльності є матеріальна винагорода ([2] С.35)**
- 40. Визначте правильний варіант:**
Відомий американський психолог А.Маслоу домінуючими потребами в трудовій активності людини вважає ([2] С.34)

4.3. Тестові завдання до заліку (ЗКР)

- 1. Визначте правильне поняття:**
Відображення об'єктивних зв'язків і взаємодій між членами трудового колективу – це ([1] С.112)
- 2. Визначте правильне поняття:**
Ситуація прихованого або відкритого протиборства двох або кількох учасників, кожен з яких має свої цілі, мотиви і засоби вирішення проблеми – це ([2] С.44)

- 3. Доповніть правильне поняття:**
Практичні конфліктні дії учасників (сторін) конфліктної ситуації – це ([2] С.44)
- 4. Визначте правильне поняття:**
Предмет, явище, подія, проблема, що спричиняють конфліктну ситуацію і конфлікт – це ([2] С.44)
- 5. Визначте правильне поняття:**
Учасник конфліктної ситуації, який має протилежну точку зору, погляди, переконання, аргументи – це ([2] С.44)
- 6. Визначте зайве поняття;**
Серед важливих психологічних причин конфліктів на виробництві є незадоволення соціальних потреб людини у групі: ([2] С.45-46)
- 7. Визначте правильне поняття:**
При зіткненні рівних по силі, але протилежно скерованих потреб, мотивів, інтересів у однієї людини виникає ([2] С.46-47)
- 8. Доповніть правильне поняття:**
Протистояння мікрогруп в одному трудовому колективі викликають ([2] С.46-47)
- 9. Доповніть правильне поняття:**
При взаємодії людей, які переслідують несумісні цілі, або дотримуються несумісних цінностей і норм, намагаючись реалізувати їх у суспільній діяльності виникає ([2] С.46-47)
- 10. Визначте правильне поняття:**
Якісна сторона міжособистісних стосунків, яка виявляється в сукупності психологічних умов, що сприяють або перешкоджають ефективній спільній діяльності і розвитку особистості у трудовому колективі – це ([2] С.40)
- 11. Доповніть правильне поняття:**
Сукупність індивідуально-психологічних характеристик керівника, за допомогою яких реалізується типова для нього система методів і прийомів впливу на підлеглих – це ([2] С.51)
- 12. Визначте зайве поняття:**
В управлінні трудовим колективом розрізняють такі стилі: ([2] С.52)
- 13. Визначте правильне поняття:**
Стиль управління, при якому керівник сам визначає групові цілі, сам приймає рішення, діє на підлеглих головним чином наказами, розпорядженнями, називається ([2] С.52)
- 14. Визначте зайве поняття:**
Успіху в управлінській діяльності сприяють: ([2] С.52)
- 15. Визначте зайве поняття:**
До якостей «успішного» керівника належать: ([2] С.54-55)
- 16. Визначте зайве поняття:**

До причин неуспішного керівництва належать: ([2] С.55)

17. Визначте правильне поняття:

Особистість, здатна впливати своїм авторитетом як на окрему людину, так і на соціальну групу в цілому – це ([2] С.58)

18. Доповніть правильне поняття:

Особа, на яку офіційно покладені права і обов'язки, функції управління колективом і організації його діяльності – це ([2] С.59)

19. Визначте правильне поняття:

Керівник структурного підрозділу, людина, яка організовує роботу працівників в умовах ринкової економіки, використовуючи сучасні методи управління – це ([2] С.60)

20. Твердження, що чоловіки – лідери більш схильні до авторитарності ([2] С.56)

21. Визначте зайве поняття:

До засобів психолого-педагогічного впливу керівника на підлеглих належать: ([1] С.212-213)

22. Визначте правильне поняття:

Позитивний відгук керівника на діяльність працівника з аналізом його дій та вчинків – це ([1] С.213)

23. Виберіть правильне поняття:

Вимога керівника, яка виражається у тактовній, м'якій, довірливій формі – це ([1] С.212)

24. Визначте зайве поняття:

Складовими ефективною діяльності членів трудового колективу є: ([1] С.218-219)

25. Визначте правильне поняття:

Емоційний стан та фізіологічні зміни в організмі, які виникають у напружених обставинах як відповідь на незвичні для людини подразники – це ([2] С.62-63)

26. Виберіть правильне поняття:

Емоційний стан людини, який викликається несподіваною та напруженою ситуацією на виробництві, конфліктними взаємовідносинами між працівниками в процесі трудової діяльності – це ([2] С.62)

27. Визначте зайве поняття:

До різновидів професійного стресу належать: ([2] С.63)

28. Визначте зайве поняття:

До психогенних чинників, які негативно впливають на трудову діяльність належать: ([2] С.66)

29. Твердження, що причиною професійного стресу часто бувають

екстремальні виробничі ситуації ([2] С.66)

30. Визначте зайвий варіант:

До методів попередження професійного стресу належать: ([2] С.65)

31. Визначте правильне поняття:

Враження, яке справляє людина чи організація на інших людей і яке фіксується в людській свідомості у вигляді емоційно забарвлених образів, думок, суджень, стереотипів – це ([2] С.69)

32. Визначте правильну назву:

Галузь соціальної психології, яка досліджує закономірності і механізми формування іміджу – це ([2] С.69)

33. Доповніть необхідне поняття:

Здатність особистості аналізувати власний життєвий досвід, власні психічні стани і психологічні особливості – це ([2] С.70)

34. Визначте правильне поняття:

Здатність особистості до співпереживання, співчуття, розуміння емоцій, почуттів і психічних станів інших людей – це ([2] С.70)

35. Визначте правильне поняття:

Оцінка людиною власних якостей, позитивних і негативних рис – це ([2] С.70)

36. Визначте зайве поняття:

До складових структури іміджу рибного господарства належать: ([2] С.70)

37. Визначте зайве поняття:

До компонентів особистого іміджу членів трудового колективу належать: ([2] С.71)

38. Визначте зайве поняття:

Тактика спілкування, яка сприяє професійному успіху включає: ([2] С.72)

39. Визначте зайвий варіант:

До важливих чинників привабливого іміджу належать: ([2] С.73)

40. Визначте зайве поняття:

До засобів невербального спілкування належать: ([2] С.73)

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література.

1. Туркот Т.І., Виноградова Т.І., Пилипенко Ю.В. Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах: Навч. посібник. Херсон: «Олді-плюс», 2007, 391 с.
2. Глушкова Н.М., Бубнов І.В. Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах. Конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2019. – 77 с. (Електр. ресурс).
3. Глушкова Н.М., Слободянюк О.Р. Психологія. Конспект лекцій. Одеса: «ТЕС», 2010, 156 с.

Додаткова література

4. Максименко С.Д. Загальна психологія. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2008, 272 с.

5. Маскаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. – К., 2005, 435 с.
6. Лозниця В.С. Психологія менеджменту. Навч. посібник. К., 2001, 346 с.
7. Дзвінчук Д.І. Психологічні основи ефективного управління. Навчальний посібник. – К., 2000, 268 с.
8. Туркот Т.И. Становление одаренной личности. – Херсон, 2006, 135 с.
9. Пірен М.І. Основи конфліктології. Навчальний посібник. – К., 1997. 387 с.
10. Овчиннікова А.П., Хаджирадієва С.К. Основи ораторської майстерності в умовах конфліктної взаємодії. – Одеса, 2005, 135 с.
11. Колпаков В.М. Методы управления. Учебное пособие. – К., 2003, 374 с.
12. Кабаченко Т.С. Методы психологического воздействия. Учебное пособие. – М., 2000, 340 с.
13. Бороздина Г.В. Психология делового общения. Учебник. – М., 2002, 448 с.
14. Кашапов Р. Р. Курс практической психологии, или как научиться работать и добиваться успеха: Учебное пособие. – М., 2006, 292 с.
15. Примак Т.О. Методика комплексного оцінювання іміджу підприємства на споживчому ринку. – К., 2002, 118 с.
16. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: Навчальний посібник. – К., 2001, 264 с.
17. Хміль Ф.І. Ділове спілкування. – К., 2004, 259 с.
18. Основи теорії гендеру. Навч. Посібник. – К.: «К.Л.С.», 2004. – 240 с.

Методичні вказівки

20. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Психологія трудових відносин у рибогосподарських колективах». Укл.: Глушкова Н.М. – Одеса, ОДЕКУ, 2012, 27 с.

Інформаційні ресурси

www.eprints.library.odku.edu.ua